

Słowo od Redaktor Naczelnej

Najnowszy numer „Studia de Cultura” został poświęcony współczesnym praktykom i kulturze czytania w ujęciu lokalnym i globalnym – w odniesieniu do konkretnych projektów artystycznych i autorskich, ale także w kontekście analiz tendencji ogólnowiatowych.

Są one związane z czytelnictwem, rynkiem książki, odbiorem literatury, uczestnictwem w projektach literackich (w różnych rolach), funkcjami pisania, kolektywnymi projektami obejmującymi tworzenie, komentowanie i rozpowszechnianie narracji literackich w mediach różnego typów, charakterystyką specyficznych grup czytelnicy, strategiami interpretowania istniejących tekstów kultury przez konkretnych odbiorców literatury etc.

Procesy tworzenia i odbioru narracji literackich nie dzieją się w próżni. Wspomnianym praktykom i kulturze czytania towarzyszą często dysruptywne i nieprzewidywalne zmiany, jak z jednej strony ogólnoplanetarny kryzys związany z pandemią COVID-19, wybuch wojny w Ukrainie oraz toczące się działania zbrojne w innych rejonach świata, migracje społeczne, permanentny i wciąż nasilający się kryzys klimatyczny i ekonomiczny, z drugiej – dynamiczny, często niezauważalny rozwój mediów i technologii cyfrowych oraz nowych środków komunikacji społecznej.

Te różnorodne uwarunkowania natury politycznej, medycznej, środowiskowej, ekonomicznej czy kulturowej w sposób zasadniczy wpływają na ludzką gotowość do tworzenia narracji różnego typu oraz ich odbioru, miksowania, komentowania i re-dystrybucji przy wykorzystaniu współczesnych technologii. To właśnie cyfrowe nowomediálne środowiska sieciowe są głównym kanałem upowszechniania informacji o nowych tytułach, tematach, autorkach i autorach, gatunkach, formatach i konwencjach literackich.

Nowe media i media społecznościowe „matrycuja” wrażliwość literacką swoich użytkowników, a zarazem dostarczają im narzędzi, estetyk i języka do wyrażania ich własnych doświadczeń oraz budowania kolejnych narracji dotyczących współczesnego świata, a także miejsca człowieka w obliczu różnych doświadczeń egzystencjalnych. Znacząca ich część ma charakter graniczny. Literatura pozwala oswajać te doświadczenia, budować efektywne strategie radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, jak śmierć, umieranie, zdrada, choroba, kalectwo etc.

Zarówno odbiór tekstów literackich, jak i tworzenie tego typu narracji w formie analogowej czy cyfrowej pozwala radzić sobie z traumami oraz poszukiwać sensu w doświadczeniach autobiograficznych, kolektywnych, pokoleniowych. Ten kulturoterapeutyczny czy biblioterapeutyczny wymiar zarówno czytania, jak i pisania czy nawet aktywnego, zaangażowanego i krytycznego interpretowania zastanych przekazów literackich został podjęty w niniejszym tomie tematycznym. Pojawiają się w nim również zagadnienia dotyczące m.in.: współczesnych przemian rynku książki, wpływu mediów społecznościowych na formy reklamy i promocji konkretnych tytułów i twórców literatury, roli mediów sieciowych w rekonfiguracji działalności wydawnictw i księgarń oraz modyfikacji ich modeli biznesowych. Serdecznie zapraszam do lektury.

prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska